

Steeds meer stieren met traag melkende dochters in de top

Melksnelheid aandachtspunt

Het fokken op uiergezondheid werpt al langere tijd zijn vruchten af. Een bijkomstigheid is dat steeds meer hoog gerankte stieren een lage melksnelheid vererven. Wat te denken van stieren als Danno, Aikman, Jeroen, Boss en Malki? Aandacht is vereist, zeker op bedrijven met (over)volle melkrobots.

Het Brown Swiss-ras wordt door velen nog altijd in verband gebracht met taaimelksheid. Een rasbederver in dit kader was de in 1987 geboren Etazon Energy, die nog altijd een fokwaarde melksnelheid noteert van slechts 73. Zijn dochters moesten met de tang gemolken worden, zoals men het graag pleegt te zeggen. Maar het ras heeft een slag gemaakt en inmiddels is er juist waakzaamheid geboden bij het Holstein-ras. De zeven stieren in de tabel op de pagina hiernaast met de laagste melksnelheid zijn alle Holsteins: Danno (87), Aikman (88), Jeroen (89), Malki (90), Boss (90), Doorman (91) en Malando (91).

Volle robots

In de tabel staan alleen stieren met melkgevende dochters in Nederland, omdat die de hoogste betrouwbaarheid hebben. Belanghebbers stellen vaak dat je als veehouder maar beter genoomstieren kunt gebruiken, met als argument dat wanneer hun index zou zakken, ze nog altijd beter zijn dan fokstieren of in elk geval hoog zijn. Het kenmerk melksnelheid laat mooi zien dat dat argument niet houdbaar is. Danno scoort nog steeds torenhoog voor NVI, maar blijkt nu zijn dochters traagmelkend zijn, voor een categorie boeren helemaal niet

bruikbaar. Zeker niet voor de categorie die automatisch melkt en de robot(s) vol heeft zitten. Kortom, eens te meer luidt het devies: gebruik stieren pas als er melkgevende dochters zijn. Tenzij je bereid bent dergelijke risico's te aanvaarden uiteraard.

Dat de melksnelheid binnen het Holstein-ras een aandachtspunt wordt, heeft een reden. Na het Inet-tijdperk werd de index verbreed met duurzaamheid. En een belangrijk onderdeel van die duurzaamheid is de uiergezondheid. Koeien die te snel melken, hebben met hun openstaande slotgaten een verhoogd risico op celgetalproblemen en mastitis en dus op vroegtijdige afvoer. Het omgekeerde geldt ook. Stieren die een goede uiergezondheid vererven, vererven doorgaans niet de hoogste melkbaarheid. Een mooi voorbeeld in dat kader is de in 1993 geboren en inmiddels alom geroemde stamvader Carol Prelude Mtoto. Hij scoort nog altijd een fokwaarde 110 voor uiergezondheid, maar tevens een fokwaarde melksnelheid van slechts 85.

Taaie en te groot

Het is overigens niet zo dat een goede uiergezondheid altijd gepaard gaat met een trage melksnelheid. De derdekalfs dochters van Big Spell noteren bijvoorbeeld een fokwaarde celgetal van 110, terwijl zijn fokwaarde melksnelheid 103 bedraagt. De Totaal Index Praktijk (TIP) maakt gebruik van het celgetal in de derde lactatie – mits er derdekalfs dochters zijn, anders wordt het algemene celgetal genomen – omdat dat een veel rechtstreeksere cijfer is dan het samengestelde kenmerk uiergezondheid. In tegenstelling tot in de NVI, wordt in de TIP ook de melksnelheid ingewogen, eenvoudigweg omdat het een relevant kengetal is. Danno krijgt volgens de formule (zie kader) bijvoorbeeld $98 - 87 = 11 \times 4 = 44$ strafpunten voor zijn trage melksnelheid. Als de dochters naast taaie ook nog groot zijn, krijgen ze nog meer strafpunten. Zo krijgt Doorman $98 - 91 = 7 \times 4 = 28$ strafpunten

voor melksnelheid en $111 - 102 = 9 \times 7 = 63$ voor hoogtemaat. Opgeteld krijgt de stier dus puur en alleen al omdat zijn dochters taaie en te groot zijn 91 strafpunten in de TIP. Veehouders willen geen te grote, vroegrijpe, taaie koeien met lage gehalten, redeneert de Nederlandse Veeverbeteringsorganisatie en heeft de TIP-index daarom als in het kader hieronder opgebouwd.

Koploper Solero

Dat neemt overigens niet weg dat een stier die veel hoogtemaat vererft wel degelijk tot de top kan doordringen. G-Force heeft 112 hoogtemaat, maar zijn overige kenmerken zijn zo goed dat hij desondanks tot een TIP van 278 punten reikt. Net als Danno is ook G-Force een stier waarbij je maar beter de melkgevende dochters kon afwachten, alvorens hem in te zetten. Zijn gekeurde dochters zorgen voor een fokwaarde van 112 voor hoogtemaat en 95 voor voorhand, zodat hij het beste op platte en brede koeien past, net zoals Danno het beste op (te) snel melkende koeien past. Koploper in de lijst is voor het eerst Delta Solero, al moet hij zijn niet in de lijst opgenomen overgrootvader O Man (TIP: 291) nog voor laten gaan. Solero is een kleinzoon van de binnen het CRV-fokprogramma extreem veel benutte Etazon Renate (O Man x Jocko), maar is met zijn afstamming Eminem x Laudan voor veel boeren toch voor 75 procent outcross. Zijn dochters ontwikkelen zich goed over de lijsten. De inmiddels 79 derdekalfs dochters zorgen (zonder genomics) voor een productie-index van 692 kilo melk met +0,21 procent vet en +0,19 procent eiwit. Voor vruchtbaarheid en celgetal scoort hij 103 en 104 en voor klauwgezondheid 110, waarbij het aantal bekapte dochters met 111 op 53 bedrijven bovendien substantieel is. Een en ander vertaalt zich ook in de fokwaarde levensduur, die inmiddels 606 dagen bedraagt. Last but not least heeft de stier voor de aAa-gebruikers met 531 een interessante code. ■

Delta Solero (Eminem x Laudan) is de nieuwe TIP-topper. Hij heeft een outcross bloedvoering en vererft goede gehalten, laatrijpheden en gezonde klauwen.

Inet*: $-0,017 \times \text{kg melk} + 1 \times \text{kg vet} + 3 \times \text{kg eiwit}$

Laatrijpheden*: $(3 \times \text{kg eiwit lactatie 3} + 1 \times \text{kg vet lactatie 3} - 3 \times \text{kg eiwit lactatie 1} - 1 \times \text{kg vet lactatie 1} - 10,63) \times 4 / 48,09 + 100$

TIP: $0,75 \times \text{Inet}^* + 2 \times (\text{Ltrp}^* - 100) + 0,14 \times \text{Lvd} \times (1 - \text{wortel}(1 - \text{Bt})) + 5 \times (\text{Cgt}^{**} - 100) + 5 \times (\text{Vru} - 100) \times \text{Bt} - 4 \times (\text{melksnelheid} < 98, \text{ dan } 98 - \text{melksnelheid}) + 3 \times (\text{Kgh} - 100) \times \text{Bt} + 2 \times (\text{uier met een maximum van } 112 - 100) - 7 \times (\text{hoogtemaat} > 102, \text{ dan } \text{hoogtemaat} - 102) - 3,5 \times (\text{conditiescore} < 98, \text{ dan } 98 - \text{conditiescore}) - 3,5 \times (\text{kruisligging} < 97, \text{ dan } 97 - \text{kruisligging}) \text{ of } 3,5 \times (\text{kruisligging} > 103, \text{ dan } \text{kruisligging} - 103) - 3,5 \times (\text{beenstand achter} < 98, \text{ dan } 98 - \text{beenstand achter}) + 50$

* NVO berekent het kengetal anders dan GES

** Celgetal in de derde lactatie indien beschikbaar

Stierenlijst

Op www.melkvee.nl in het dossier 'vakblad Melkvee' is een uitgebreide lijst van ruim 450 actuele fokstieren van nog meer verschillende rassen te vinden, die allemaal zijn omgerekend naar zwartbontbasis en zijn gerangschikt op basis van TIP. Tevens zijn er meer achtergronden te vinden over de berekening van de TIP-index.

